

**HE LLEGIT
NO SÉ ON**

**EVA
PIQUER**

No vaig dir que no prou fort

La primera novel·la de Paula Bonet, feta de memòria passada pel sedàs dels anys, ressona en dones de qualsevol edat

La noia s'enamora del professor perquè no pot no enamorar-se'n

Entre els professors universitaris hi ha una mena de porc abusador de poder que no es veu a venir. Perquè té paciència i fa creure a la presa que és amic seu, que tot el que li interessa és el seu talent i que ell farà el que calgui per adobar-lo. L'acostament pot durar una tardor, un hivern, una primavera. A final de curs en comença a entreveure la recompensa: "Després de tants mesos ja havia col·locat en l'alumna la llavor del desig propi, i ja a l'alumna no li semblaven tan greus els vint anys de diferència, que, als quaranta, un senyor de seixanta no deu veure's tan major, però alerta als cinquanta, el seu marit en tindria setanta, com l'avi en aquell moment". Però què importa, falta molt de temps, pensa la noia, que se n'està enamorant perquè no pot no enamorar-se'n, perquè ha caigut en el parany. Com tantes altres abans.

Arriba el setembre i passa el que passa: el depredador té la presa al sac. "El que més desitjava en el món era veure'l, tornar a tindre'l prop i alçar-me feliç el dilluns i el dimecres per a presentar-me impecable a l'aula i fer com que atenia i poder-lo mirar". Al cap de dues setmanes, feina feta: "L'Homenet alçava el meu cos sense roba d'un llit i eixia de la seua habitació amb ell en braços".

Llegint aquesta escena de la novel·la *L'anguila*, de Paula Bonet (Anagrama, traducció al català a Univers a càrrec de Vicent Usó), em tornen al cap imatges del llibre *El consentiment*, de la francesa Vanessa Springora (Empúries). La noia fantasiejant amb la sort que té

PAULA BONET

RUTH MARIGOT

d'haver conegut un home de lletres tan brillant. La noia mirant-se al mirall i trobant-se, de cop, bonica. La noia sentint-se afalagada perquè l'home de lletres s'ha dignat a fixar-se en ella. La noia confontent l'home i el seu estatus d'artista. Què dic, la noia: és una nena. Però això a ella ara ja no li sembla tan greu, perquè se n'està enamorant. No pot no enamorar-se'n. "Acabo de fer catorze anys. Ell en té gairebé cinquanta. I què?". A mi les memòries de Springora em van fer pensar en les de la periodista britànica Lynn Barber, que narren un cas tallat pel mateix patró. I podríem anar enllaçant fins a l'infinit records de dones agredides pel patriarcat.

El llibre de Paula Bonet retrata un professor expert a seduir alumnes per la via lenta. I un nòvio que acaba resultant indesitjable: les pistes que indiquen que estàs començant una història amb un

maltractador costen de veure. I un avi adorat per la neta a qui, quan festejaven, la futura àvia li havia de parar els peus: "Si és que vens a ma casa per a voler abusar jo no vaig a permetre't totes eixes ximpleries. Tu quan vens a ma casa se't respecta com te mereixes i jo no soc respectada tu sempre amb les teues paraules fresques i les teues mans llargues". També mostra, el llibre de Bonet, una violació –perpetrada per un poeta que era premi nacional– que la víctima no va denunciar: "Estava molt lluny de saber que no havia succeït, i, a més, no vaig dir que no prou fort, no vaig cridar, no el vaig refusar amb els braços ni li vaig pegar cops de peu, no vaig plorar desconsoladament". I un avortament provocat i un altre d'espontani. I la revelació de l'art i la consciència del cos.

Un artefacte literari que t'arrossega i et fa anar per on vol l'autora

Quin llibre més valent i necessari que ha escrit la pintora Paula Bonet (Vila-real, 1980). Què t'hi jugues que qualsevol dona que el llegeixi podria fer una llista dels moments o etapes vitals en què ha patit agressions similars. Però, a més, o sobretot, *L'anguila* és un artefacte literari que se t'emporta i et sacseja i et fa anar per allà on vol l'autora. És una primera novel·la que no ho sembla, potser perquè ja fa temps que l'artista es mostra i s'expressa a través de la pintura i dels llibres il·lustrats. Una revisió de la pròpia vida feta des de la maduresa d'una dona de quaranta anys que per fi sap què vol i què no, i que ho gosa transmetre amb tota la força de la paraula. ♦♦

AIXÒ NO CAL DIR-HO

Avui, Wally faria botelló

D'una Barcelona amb els carrers deserts a plena llum del dia, com aquella ciutat que sortia a la *Dimensió desconeguda*, hem passat a una Barcelona nocturna petada de gent fent barrabassades (encara que no sé detallar quines coses feia Barrabàs). Es tracta, en tot cas, d'una massificació infernal, encara que aquests dos termes són sinònims d'ençà de la nit dels temps. Ja surt a l'Evangeli de Marc, quan el dimoni diu el seu nom a Jesús: "El meu nom és *legió*, perquè som molts" (Mc 5:5-9). A la sèrie de llibres *On és Wally?*, del dibuixant Martin Handford, es pot constatar fins a quin punt la massificació és alienant. Wally és l'únic que coneixem entre tanta gentada, però sembla impossible identificar-lo. Encara que, actualment, sí que

podrien endevinar on és. Avui, Wally faria botelló.

És als vells dibuixos de l'Opisso on queda impugnada la visió demoníaca de les masses. Al seu costumisme atapeït de minyones, menestrals, pinxos i burgesos i burgeses ramblejant, Barcelona era una ciutat de multituds tal qual s'esperava a la seva època de tota gran ciutat. Aquest esperit multitudinari el reflecteix esplèndidament el cinema d'aquell temps. Hi és a *The crowd* (*La multitud*), de King Vidor, per posar un títol ben explícit. Aquí ja és una multitud fagocitadora de l'individu, però no actua destructivament davant la ciutat. A Opisso encara és millor: tothom té un paper, una missió particular, dins l'aglomeració. Amb Wally arriba el drama i trobem que la nostra missió és in-

diferent a la gent, la nostra vida passa desapercibuda fins als nostres propis espectadors.

Entre Vidor i Wally s'ha projectat tot el cinema de Cecil B. DeMille, que es caracteritza pel desbordament de masses, una exorbitant aglomeració de persones la sola funció de les quals és fer embalum. Amb DeMille compremem que ens hem convertit en figurants anònims del nostre propi món. Es pot lluitar contra això, com feia Brueghel el Vell als quadres, quan reivindica entre els grups populars l'anècdota individual (un riure banal, portar una galleda...). O, igual que a l'obra del Bosch, podem renunciar a tota esperança i donar barra lliure al desgavell, al deliri de les rodes de foc al mig de la nit. Imposant el seu nom, la pandèmia ha omplert d'anonimat les ciutats. ♦♦

**MINÚCIES
JORDI LLOVET**

Ariadna al Liceu

La temporada 2021-22 del Teatre del Liceu prometia molt, en especial si tenim present que la primera òpera representada era una obra tan genial com *Ariadna a Naxos*, de Strauss i Hofmannsthal; també pel fet que la dosi de les tronades òperes (pel llibret) del belcantisme i el verisme és més aviat escassa, i, per contra, alta la representació de Mozart, de qui el teatre veurà desfilar les seves tres millors òperes, a més de la *tronadeta* (pel llibret) *Flauta màgica*.

Però la temporada ha començat malament. *Ariadna a Naxos* és un prodigi d'habilitat musical i literària, com succeeix a quasi totes les òperes de Mozart-Da Ponte i de Strauss-Hofmannsthal (també a Schönberg, Webern i Alban Berg), però quasi mai en el cas de les obres que agraden a tanta gent, amb unes històries literàries del tot deliquescents.

La col·laboració entre Strauss i Hofmannsthal va donar quatre o cinc obres d'una categoria extraordinària, i en tots aquests casos la història o el llibret està a l'altura, si no és que va excitar-la, d'una composició musical de gran envergadura; i al revés. En el cas de la dita *Ariadna*, Hofmannsthal va inventar una simultaneïtat del codi tràgic (el mite clàssic d'Ariadna abandonada per Teseu en una illa deserta) i el codi comediogràfic (una història convencional de la *Commedia dell'Arte*), exitosa com potser mai no s'ha tornat a veure.

Però Katie Mitchell, que deu ser postmoderna, va traslladar a la Viena dels nostres dies els dos "arguments" de l'obra, i, naturalment, va vestir els cantants amb un vestuari semblant, malmetent el contrast que convé presentar en aquesta òpera entre la severitat de la partitura i del vestuari dels representants del mite clàssic i allò que es troba als antípodes, la comèdia presidida per Zerbinetta (vegeu, per contra, la magistral escenografia d'aquesta òpera a càrrec de James Levine, amb Jessye Norman com a Ariadna, Deutsche Gramophon, DVD). Així és com es crea un "espectacle" a la postmoderna, en què ja no és possible distingir el llegat de la tragèdia clàssica i el contrapunt de la *commedia italiana* dels segles XVII i XVIII, que constitueix la grandesa d'aquesta òpera. Així es desdibuixa, en un acte frívol de postmodernitat, la seqüència fabulosa del material històric, que es plega, com un acordió mut, en un magma compacte sense temps ni contrastos. ♦♦

LICEU

**JAVIER
PÉREZ
ANDÚJAR**

